

ଓଡ଼ିଶା ବାଉଁଶ ଉନ୍ନୟନ ସମ୍ମାନ

(ଜଳାଳ ଓ ପରିବେଶ ବିଭାଗ, ଓଡ଼ିଶା ସରକାର)

ବାଉଁଶ ପ୍ରକୃତିର ଏକ ମୂଲ୍ୟବାନ ଉପହାର ଯାହାକି ଯୁଗଯୁଗ ଧରି ଆମ ଦୈନନ୍ଦିନ ଜୀବନ ସହ ଓତଃପ୍ରୋତ ଭାବେ ଜଡ଼ିତ ହୋଇ ଆସିଛି ଏବଂ ଆମର ଖାଦ୍ୟ ଓ ବାସସୁଳୀ ଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ଜୀବିକା ନିର୍ବାହର ବିଭିନ୍ନ ଆବଶ୍ୟକତାକୁ ପୂରଣ କରୁଛି । କାଗଜ, ହସ୍ତଶିଳ୍ପ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପାରମ୍ପରିକ ଦ୍ରବ୍ୟର କଞ୍ଚାମାଲ ରୂପେ ବାଉଁଶର ଉପଯୋଗିତା ବ୍ୟତୀତ ବିଭିନ୍ନ

ଗୁଣାତ୍ମକ ମାନବୃଦ୍ଧି ଯୁକ୍ତ ସାମଗ୍ରୀ ପ୍ରସ୍ତୁତି ପାଇଁ ଏହା ଏକ ପ୍ରଧାନ ଉତ୍ସ ଭାବରେ ଆଦୃତି ଲାଭ କରୁଛି । ଜଳବାୟୁ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଓ ବିଶ୍ୱ ତାପମାନ ବୃଦ୍ଧି ଉଦ୍‌ବେଗର କାରଣ ହୋଇଥିବା ବେଳେ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ପ୍ରୟୋଗ ତଥା ବ୍ୟବହାର ପାଇଁ ବାଉଁଶ ଏକ ଅଧିକ ପସନ୍ଦଯୋଗ୍ୟ ବିକଳ୍ପ ହେବାକୁ ଯାଉଅଛି ।

ଆଜି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆମର ଚାହିଦା ମେଣ୍ଟାଇବାରେ ଏନ୍ତୁଡ଼ି ଠାରୁ କୋକେଇ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବାଉଁଶର ପ୍ରାୟ ୧୫୦୦ରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ବ୍ୟବହାର ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ରହିଅଛି । ତେଣୁ ଆଶ୍ରୟ, ଜୀବିକା ନିର୍ବାହ ଓ ଖାଦ୍ୟ ନିରାପତ୍ତା ଯୋଗାଇବା ବ୍ୟତୀତ ଏକ ଉତ୍ତମ ବାୟୁମଣ୍ଡଳୀୟ ଅଙ୍ଗାର ପରିଶୋଷଣକାରୀ ଓ କାଠର ବିକଳ ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିବା ବାଉଁଶ ବର୍ତ୍ତମାନର ପରିବେଶ ନିରାପତ୍ତାର ଆହ୍ୱାନକୁ ଗ୍ରହଣ କରିବାରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ସକ୍ଷମ ହେବ ।

ବାଉଁଶର ଉପଯୋଗିତା ହୃଦୟଙ୍ଗମ କରି ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ଏହି କ୍ଷେତ୍ରର ସମନ୍ୱିତ ବିକାଶ ପାଇଁ ଅନେକ ପଦକ୍ଷେପ ନେଇଛନ୍ତି । ଓଡ଼ିଶା ବାଉଁଶ ଉନ୍ନୟନ ସଂସ୍ଥା ଏହିପରି ଏକ ପଦକ୍ଷେପ । ଏହାର ପ୍ରଧାନ ଲକ୍ଷ୍ୟ ହେଲା ବାଉଁଶ ସମ୍ପଦର ଉନ୍ନତି ଓ ଋଷୀ ତଥା କାରିଗରମାନଙ୍କୁ ଯଥେଷ୍ଟ ଲାଭ ପ୍ରଦାନ ।

ବାଉଁଶ କ୍ଷେତ୍ରର ଉନ୍ନତି ପାଇଁ ଋଷୀ ଓ କାରିଗର ତଥା ସ୍ୱୟଂ ସହାୟକ ଗୋଷ୍ଠୀ, ସ୍ୱେଚ୍ଛାସେବୀ ସଂସ୍ଥା ଓ ସମବାୟ ସଂସ୍ଥାମାନଙ୍କୁ ଜଡ଼ିତ କରାଇବାର ବିଭିନ୍ନ ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧି ପଦକ୍ଷେପମାନ ନିଆଯାଇଛି । ଏପରିକି ଏହି ଭାଗୀଦାରମାନଙ୍କୁ ବୈଷୟିକ ଓ ଆର୍ଥିକ ସହାୟତା ଯୋଗାଇ ଦିଆଯାଇଛି । ଏହି ସଂସ୍ଥାର ନିୟମିତ କାର୍ଯ୍ୟ ହେଲା ଚାଷୀମାନଙ୍କର ବାଉଁଶ ଚାଷରେ ଦକ୍ଷତା ବୃଦ୍ଧି ଓ ବାଉଁଶ କାରିଗରମାନଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟ ଦକ୍ଷତା ବୃଦ୍ଧି । କିନ୍ତୁ ପ୍ରଧାନ କାର୍ଯ୍ୟ ହେଲା ବ୍ୟବସାୟିକ ଚାଷ ଦ୍ୱାରା ବାଉଁଶ ସମ୍ପଦର ପୁନଃଉତ୍ପତ୍ତି ଓ ବାଉଁଶ ମୂଳରେ ମୂର୍ତ୍ତିକା ପିଣ୍ଡଦେଇ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ବାଉଁଶବୁଦ୍ଧାର ଉନ୍ନତି ସାଧନ କରିବା । ପ୍ରୋସାହନ ଦେବା ଓ ପ୍ରକ୍ରିୟା କରଣ ସମୟ ହ୍ରାସ କରିବା ପାଇଁ ସାଧାରଣ ସୁବିଧା କେନ୍ଦ୍ରମାନ ସ୍ଥାପନା କରାଯାଇଛି । ଏହି କେନ୍ଦ୍ରମାନଙ୍କରେ ହସ୍ତଶିଳ୍ପପାଇଁ ସରଞ୍ଜାମ ଯୋଗାଇ ଦେବା ବ୍ୟତୀତ ଧୂପକାଠି ତିଆରି, ବାଉଁଶ ଚାଞ୍ଚିବା ଓ ଫାଇ କରିବା ଯନ୍ତ୍ରପାତି ଆଦି ମଧ୍ୟ ବସାଯାଇଛି ।

ବାଉଁଶ ତିଆରି ହସ୍ତଶିଳ୍ପର ବିପଣନ ପାଇଁ ସ୍ଥାନୀୟ, ପ୍ରାଦେଶିକ ତଥା ଜାତୀୟ ସ୍ତରରେ ବାଣିଜ୍ୟ ମେଳାରେ ନିୟମିତ ଭାବରେ ଭାଗ ନେବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯାଇଛି । ଖୁରୁରା ବିକ୍ରୟ କେନ୍ଦ୍ରମାନ ସ୍ଥାପନ ବ୍ୟତୀତ ଅଭାବି ବିକ୍ରୟକୁ ରୋକିବା ପାଇଁ ତଥା ବାଉଁଶ ଚାଷୀମାନଙ୍କର ସୁନିଶ୍ଚିତ ଆୟ ଲାଭ ପାଇଁ ବାଉଁଶ ବଜାରମାନ ସୃଷ୍ଟି କରାଯାଇଛି । ଏହି ପ୍ରସ୍ତାବ କ୍ରମରେ ବାଉଁଶ, ଯାହାକି ଗରିବ ଲୋକର କାଠ ରୂପେ ପରିଚିତ, ତାକୁ ଏକବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀରେ କାଠର ମର୍ଯ୍ୟାଦା ଦେବା ପାଇଁ ଆମେ ସର୍ବଦା ଚେଷ୍ଟିତ ଅଛୁ । ଏହି ପଦକ୍ଷେପଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ପ୍ରଧାନ ଅର୍ଥ ବ୍ୟବସ୍ଥାକାରୀ ସଂସ୍ଥାମାନେ ହେଲେ ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ କୃଷି ମନ୍ତ୍ରାଳୟ ଅଧିନସ୍ତ ଜାତୀୟ ବାଉଁଶ ମିଶନ (ଏନ୍.ବି.ଏମ୍.) : ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ବିଜ୍ଞାନ ଓ କାରିଗରୀ ବିଭାଗ ଅଧିନସ୍ତ ଜାତୀୟ ବାଉଁଶ ଔଦ୍ୟଗିକ ମିଶନ (ଏନ୍.ଏମ୍.ବି.ଏ) ଏବଂ ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ଜଙ୍ଗଲ ଓ ପରିବେଶ ବିଭାଗ । ଅଧିକ ସୂଚନା ପାଇଁ ଆମର ୱେବସାଇଟ୍ www.odishabamboo.org ସହ ଯୋଗାଯୋଗ କରନ୍ତୁ ।

BDA Apartments, 4th Floor, Nilakantha Nagar
 Nayapalli, Bhubaneswar - 751 012
 Phone: (0674) 2565344 (O), 2565345 (Fax)
 E-mail : obda@rediffmail.com
 Website : www.odishabamboo.org

OBDA

Complied by : Dr. J.P. Singh, IFS & S. K. Mohanty, IFS

Printed by Avati Graphics, 0674 - 2544298